

KORISNIČKO UPUTSTVO aplikacija „KOMBANK TRADER“

SADRŽAJ	STRANA
KORISNIČKO UPUTSTVO za korišćenje Web aplikacije „KOM BANK TRADER“	4
1) Preduslovi za korišćenje aplikacije „KOM BANK TRADER“	4
2) Pristupanje aplikaciji	4
▫ Fizička lica	6
▫ Pravnim licima	7
3) Uvodne napomene	8
4) Rad u aplikaciji Kombank Trader	8
II ISPOSTAVLJANJE NALOGA NA DOMAĆEM TRŽIŠTU BEOGRADSKA BERZA AD	11
1) Opšte napomene	11
2) Kontrolne table	11
3) Pregled naloga	17
4) Portfolio	20
III TRGOVANJE NA INOSTRANIM TRŽIŠTIMA	21
1) Važne napomene za ino trgovanje	21
2) Opcija ino trgovanje	22
Opcija podešavanja	24

Pravilima poslovanja Odeljenja za brokersko dilerske poslove Komerčijalne banke AD Beograd (u daljem tekstu: Ovlašćena banka), predviđeno je ispostavljanje naloga putem Web aplikacije „Kombank Trader“, za domaće i inostrana tržišta.

Ovo Korisničko uputstvo namenjeno je klijentima Ovlašćene banke, koji su se opredelili za korišćenje aplikacije „Kombank Trader“.

OPŠTE NAPOMENE

„Kombank Trader“ nastao je u želji da Komerčijalna banka AD (u daljem tekstu: Banka) svojim klijentima omogući jedan novi, moderan način pružanja investicionih usluga - trgovanje finansijskim instrumentima/hartijama od vrednosti (u daljem tekstu FI/HOV) na domaćem i inostranim tržištima, na kvalitativno višem nivou - trgovanjem iz fotelje.

„Kombank Trader“ je nastao sa ciljem da podigne opšti nivo kvaliteta usluga Banke i doprinese daljem poboljšanju njenog renomea.

S obzirom na tehničko izvođenje aplikacije koja se u većem delu izvršava u Web pretraživaču, nije predviđeno korišćenje opcije za „Refresh/Reload“ jednom učitane stranice.

Komerčijalna banka AD, kao lider u pružanju bankarskih usluga u našoj zemlji i dalje teži neprestanim inovacijama uzimajući u obzir najrazličitije potrebe svojih klijenta.

KORISNIČKO UPUTSTVO za korišćenje Web aplikacije „KOMBank TRADER“

1) Preduslovi za korišćenje aplikacije „KOMBank TRADER“

- zaključen Ugovor o pružanju investicionih usluga,
- popunjen Upitnik za kategorizaciju klijenta,
- zaključen Ugovor o korišćenju aplikacije „Kombank Trader“
- otvoreni i aktivni tekući i namenski novčani računi za trgovanje FI koji se vode u Komercijalnoj banci AD Beograd,
- aktiviran servis Web E-banke za fizička lica, odnosno HAL E-banke za pravna lica,
- otvoren račun FI/HOV koji se vodi u Komercijalnoj banci AD Beograd.

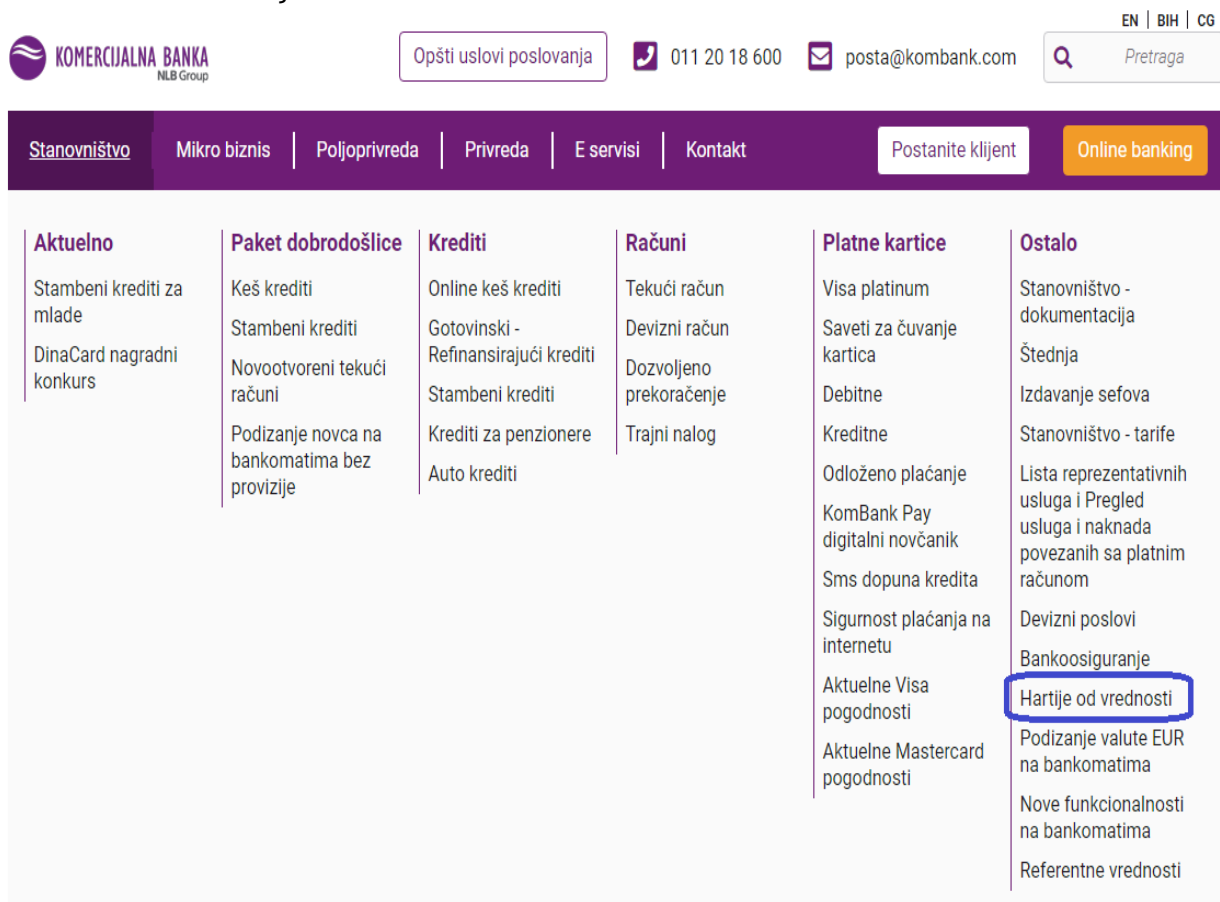
2) Pristupanje aplikaciji

Aplikacija je vizuelno prilagođena i za korišćenje na mobilnim uređajima, telefonima i/ili tabletima sa iOS i Android operativnim sistemeima. Pristupa se na isti način, preko pretraživača (preporučljivo Chrome ili Mozilla). Ova opcija je dostupna samo korisnicima fizičkim licima.

Aplikaciji „Kombank Trader“ se pristupa otvaranjem stranice trader.kombank.com u nekom od podržanih pretraživača ili preko sajta Banke na dva načina:

- 1) STANOVNIŠTVO > OSTALO > HARTIJE OD VREDNOSTI > BROKERSKO DILERSKI POSLOVI > KOMBank TRADER (Slike 1 - 3).

Slika 1. Početna stranica sajta Banke

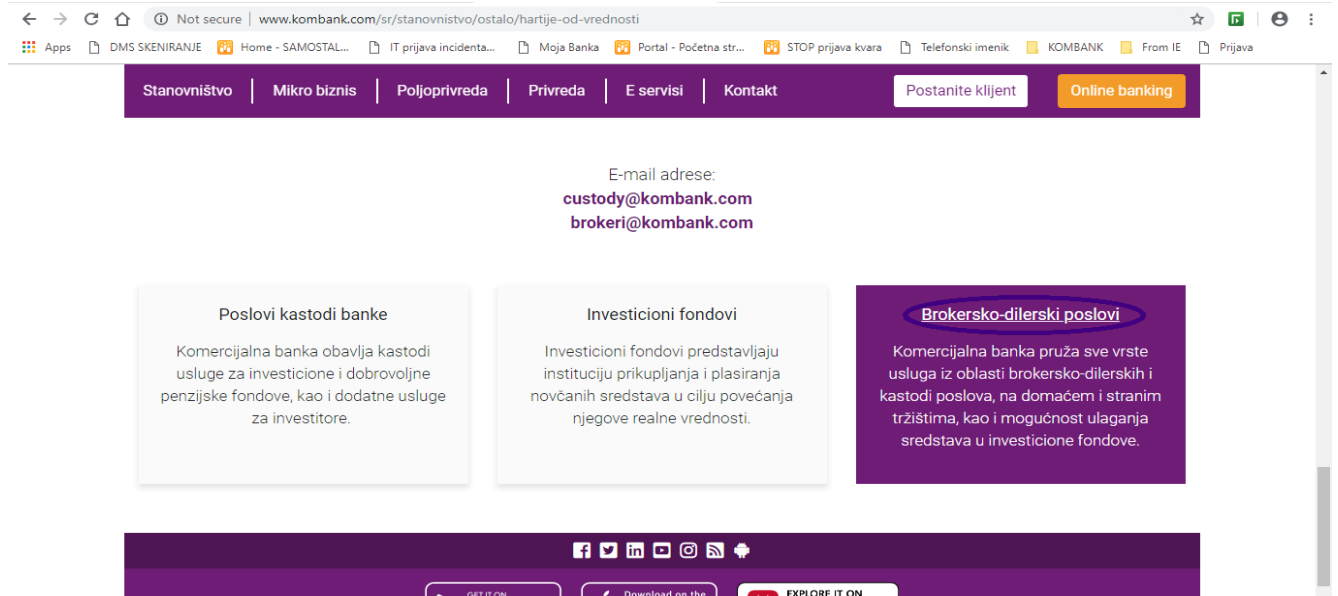
EN | BIH | CG

Opšti uslovi poslovanja 011 20 18 600 posta@kombank.com Pretraga

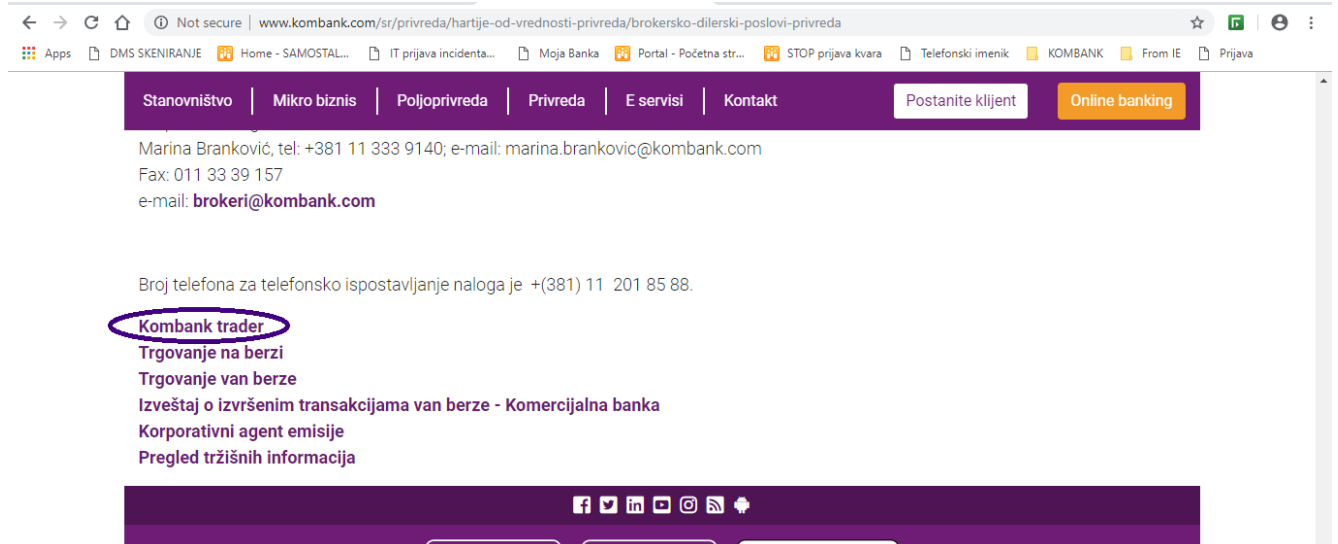
Stanovništvo Mikro biznis Poljoprivreda Privreda E servisi Kontakt Postanite klijent Online banking

Aktuelno	Paket dobrodošlice	Krediti	Računi	Platne kartice	Ostalo
Stambeni krediti za mlade DinaCard nagradni konkurs	Keš krediti Stambeni krediti Novootvoreni tekući računi Podizanje novca na bankomatima bez provizije	Online keš krediti Gotovinski - Refinansirajući krediti Stambeni krediti Kreditni za penzionere Auto krediti	Tekući račun Devizni račun Dozvoljeno prekoračenje Trajni nalog	Visa platinum Saveti za čuvanje kartica Debitne Kreditne Odloženo plaćanje KomBank Pay digitalni novčanik Sms dopuna kredita Sigurnost plaćanja na internetu Aktuelne Visa pogodnosti Aktuelne Mastercard pogodnosti	Stanovništvo - dokumentacija Štednja Izdavanje sefova Stanovništvo - tarife Lista reprezentativnih usluga i Pregled usluga i naknada povezanih sa platnim računom Devizni poslovi Bankoosiguranje Hartije od vrednosti Podizanje valute EUR na bankomatima Nove funkcionalnosti na bankomatima Referentne vrednosti

Slika 2.

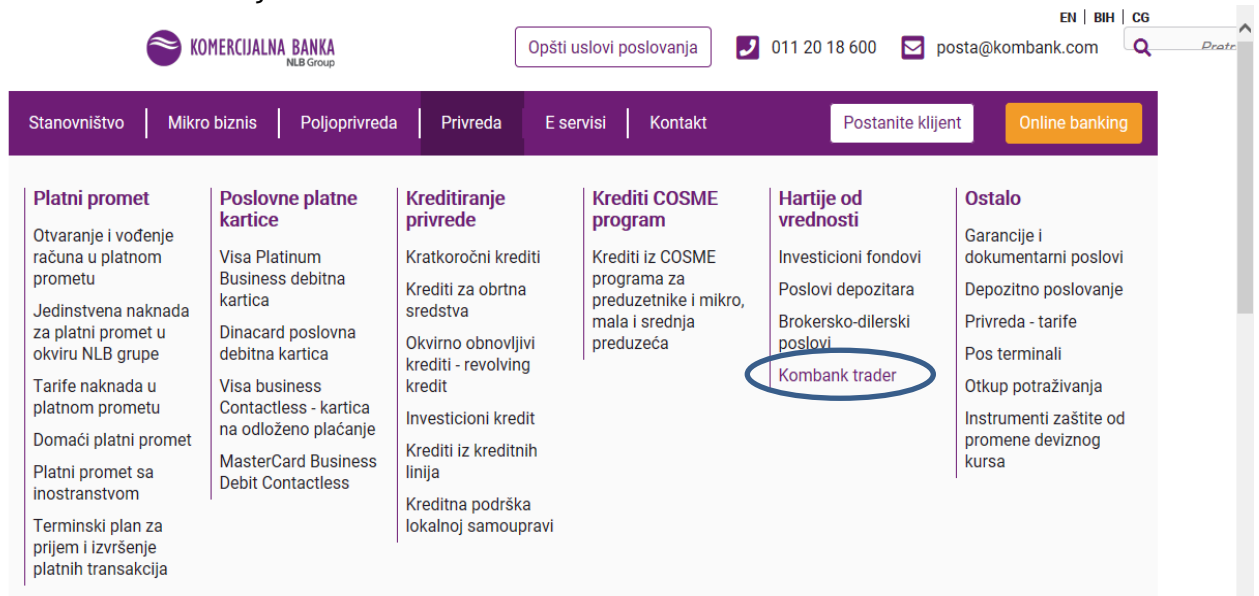

Slika 3.

2) PRIVREDA > HARTIJE OD VREDNOSTI > KOMBANK TRADER (Slika 1).

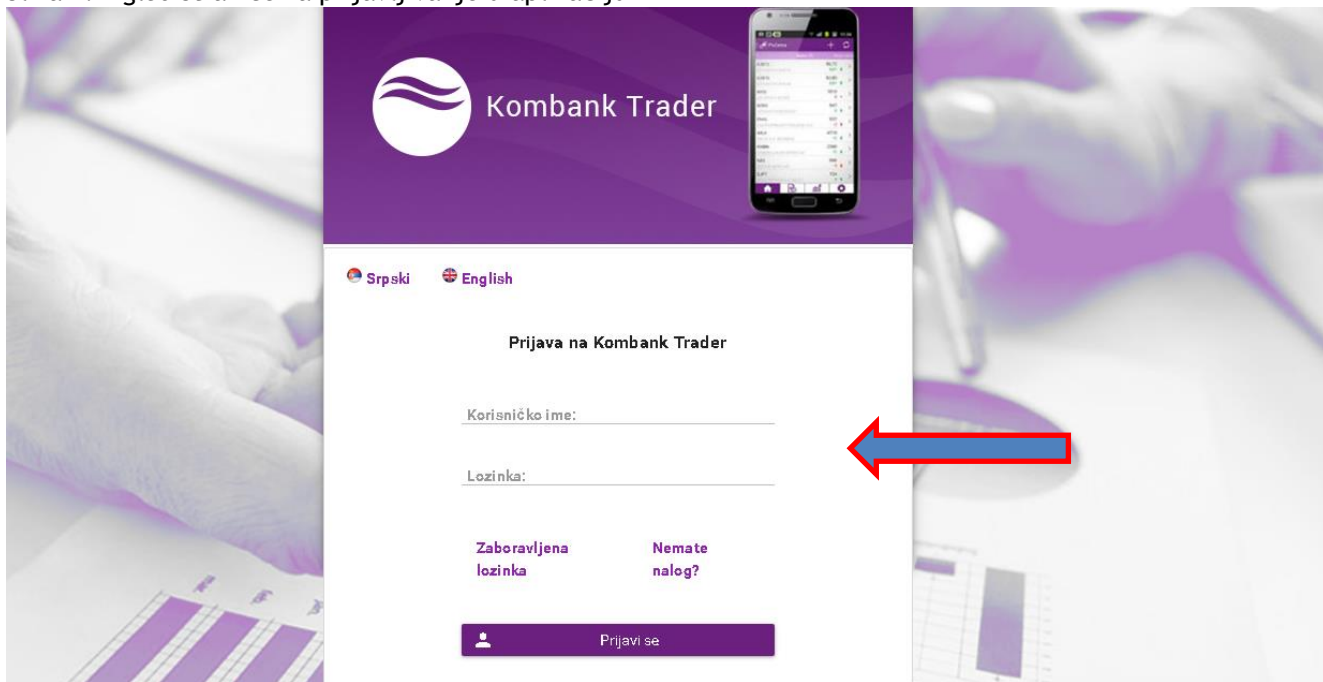
Slika 1. Početna stranica sajta Banke

Nakon toga otvara se stranica gde klikom na [link trader.kombank.com](http://link.trader.kombank.com) nastavljate rad. Pritisnite F11 ukoliko želite da aplikacija bude prikazana preko celog ekrana.

- Fizička lica aplikaciji pristupaju na sledeći način:

Slika 4. Izgled stranice za prijavljivanje u aplikaciju

Otvara se početna stranica aplikacije gde se unose kredencijali: korisničko ime je automatski definisano (nije ga moguće menjati) - poslato je na mail koji ste naveli, a lozinka se može promeniti nakon uspešnog prvog ulaska u aplikaciju (lozinku preuzimate u ekspozituri prilikom zaključenja ugovora). U slučaju loše unetih identifikacionih podataka sistem obaveštava korisnika o postojanju greške i zahteva ponavljanje unosa.

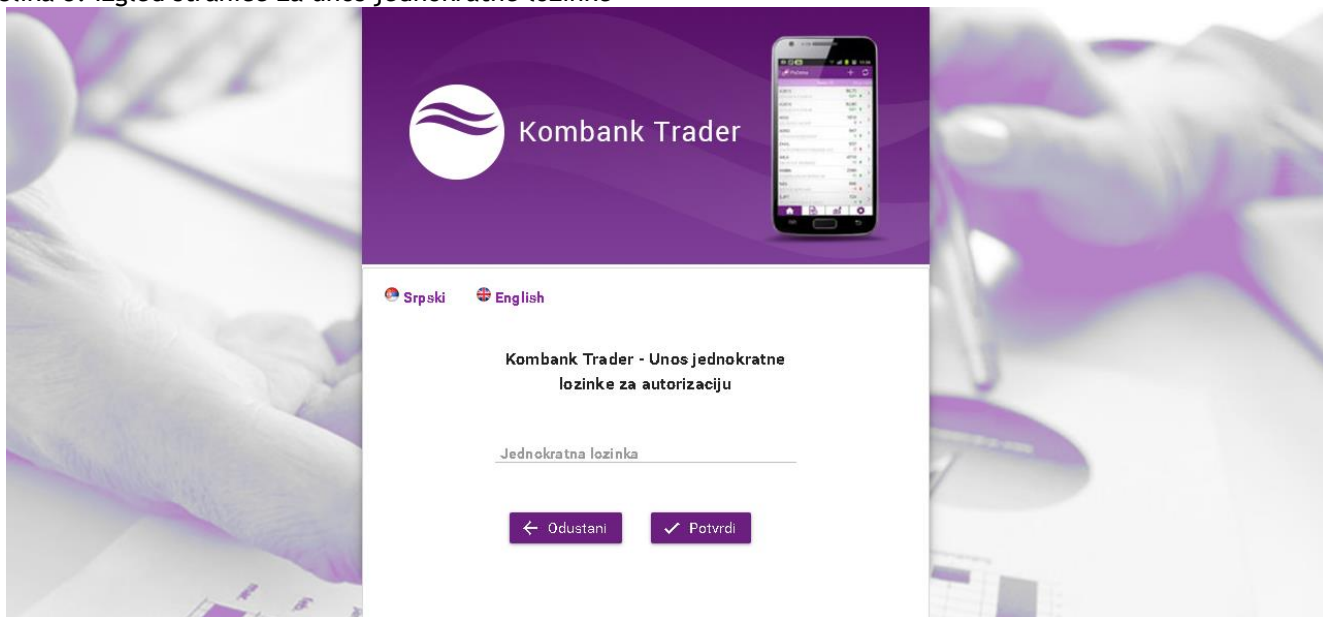
Nakon ispravnog unosa identifikacionih podataka, sistem će automatski generisati OTP kod - broj za autorizaciju, koji će u SMS poruci biti prosleđen na Vaš broj mobilnog telefona. Dobijeni broj za autorizaciju naloga se unosi u polje [Jednokratna lozinka](#) (prikaz je na slici 5.)

VAŽNO: prvi pristup aplikaciji mora biti sa lozinkom koju ste dobili od brokera u koverti.

Izbor srpskog ili engleskog jezika korisničkog interfejsa postiže se klikom na ikonice **Srpski** **English** na početnoj stranici „Prijavlivanje Kombok Trader“ (Slika 5.).

Ukoliko je klijent zaboravio lozinku, na navedenoj stranici (Slika 4.), postoji link [Zaboravljena lozinka](#). Ulaskom na ovaj link, otvara se nova stranica. Unosom username-a i klikom na dugme „Izmeni“, kreira nova lozinka koja se automatski šalje na e-mail koji je klijent prijavio prilikom registracije za korišćenje aplikacije „Kombok Trader“.

Slika 5. Izgled stranice za unos jednoratne lozinke

- **Pravnim licima** je neophodan kvalifikovani elektronski sertifikat koji se izdaje po proceduri Web e-bank Komerčijalne banke AD. Početni korak je unos PIN koda za autorizaciju sertifikata. Nakon autorizacije se otvara stranica za unos korisničkog imena i lozinke za Kombok Trader. Ako je sve ispravno uneto, ulazi se u aplikaciju.

Najčešći problemi prilikom pristupa aplikaciji su sledeći:

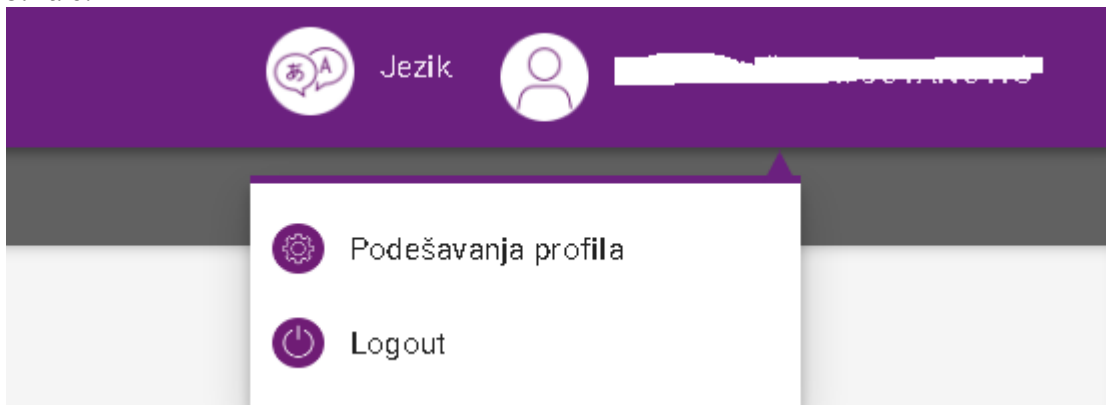
- Grešite prilikom unosa korisničkog imena i/ili lozinke i tada dobijate poruku „Korisničko ime i lozinka se ne poklapaju“;
- Posle unosa korisničkog imena i lozinke dobijate poruku „Greška prilikom generisanja jednoratne lozinke“ - nije Vam aktiviran web e-banking i SMS OTP servis ili ste blokirali SMS OTP servis, javite se šalteru ili Korisničkom servisu;
- „Korisnički nalog je blokiran“ - pogrešno ste uneli lozinku 3 puta i blokirali korisnički nalog, javite se brokerima;
- Za potvrdu koda za autorizaciju (dobijenog SMS-om) koristite tipku „enter“.

Podrška korisnicima je dostupna u toku radnog vremena Ovlašćene banke, radnim danima od 08:30-16:30.

3) Uvodne napomene

Nakon prvog pristupa aplikaciji, poželjno je promeniti lozinku. Lozinka se menja u opciji „Podešavanja profila“, koja se nalazi pored Vašeg imena.

Slika 6.

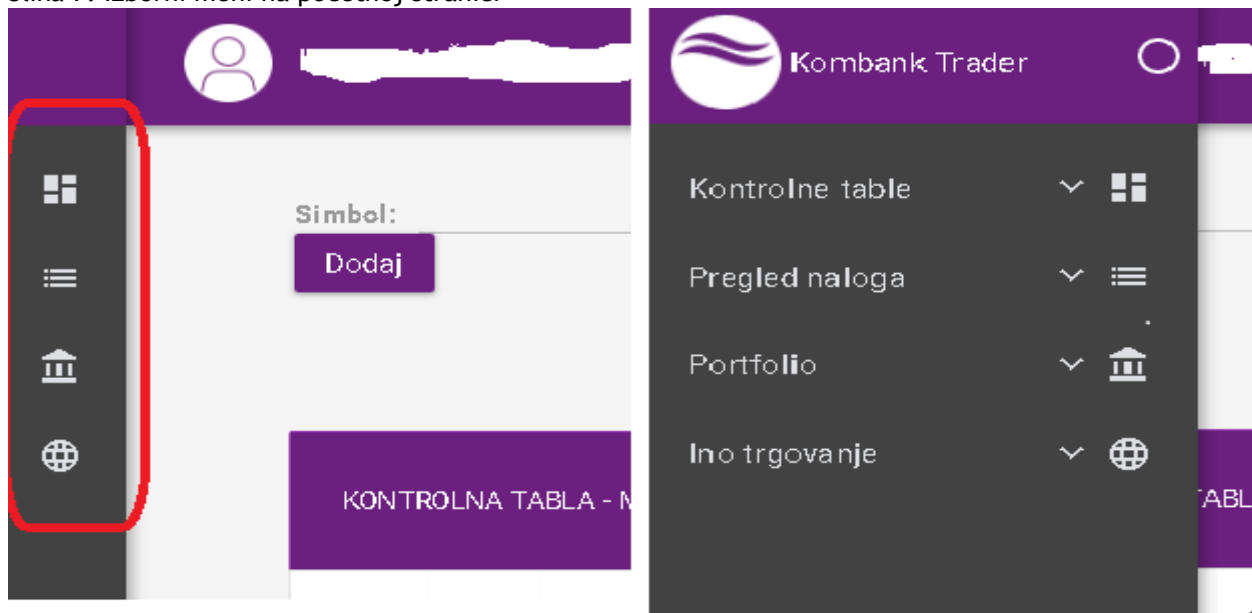

Lozinka mora sadržati najmanje 8 karaktera - kombinaciju malih i velikih slova i brojeva.

4) Rad u aplikaciji Kombank Trader

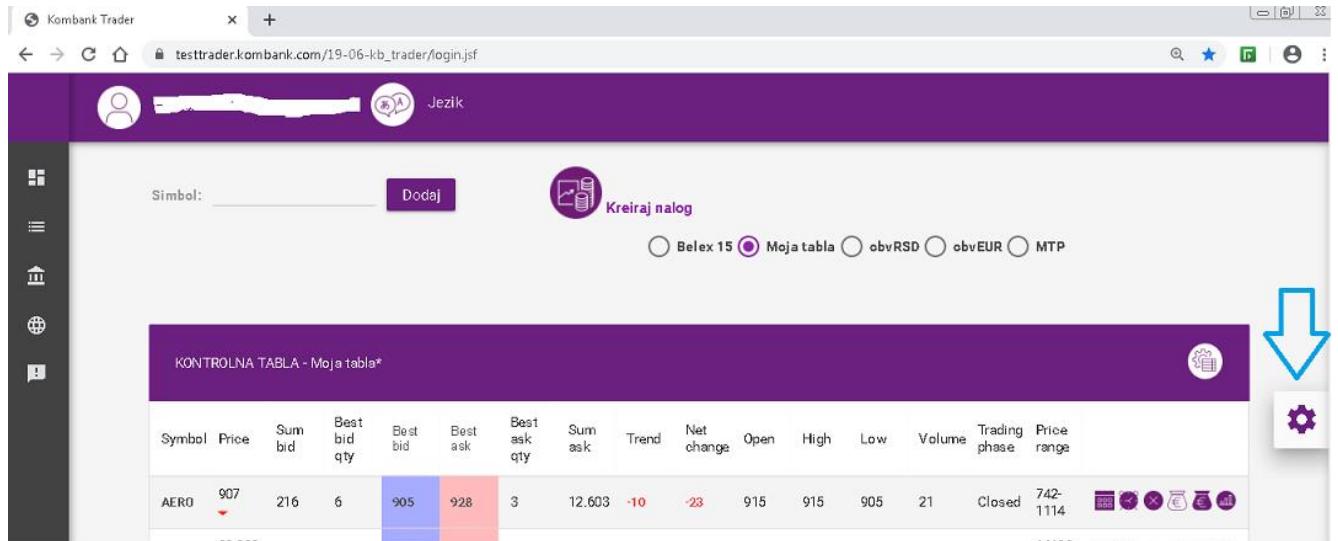
Na početnoj stranici aplikacije Kombank Trader sa leve strane nalazi se izborni meni. Aplikacija prvo otvara kontrolnu tablu Belex 15, koju tokom rada možete prilagoditi svojim potrebama.

Slika 7. Izborni meni na početnoj stranici

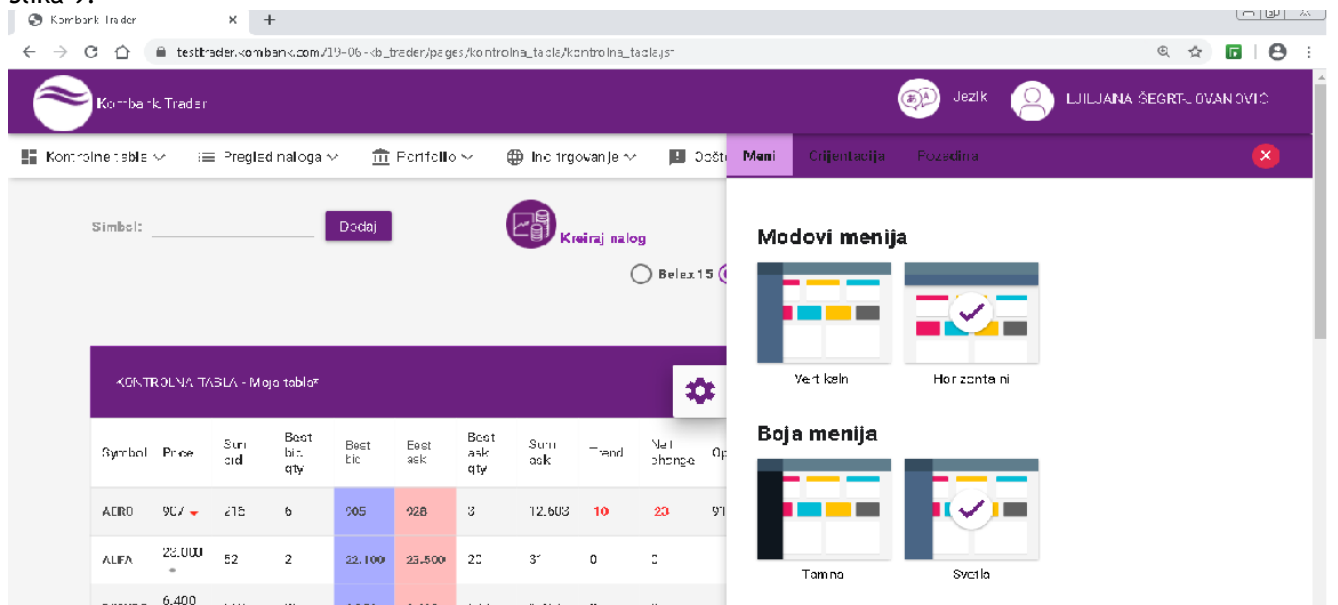

Izgled i položaj menija možete promeniti u podešavanjima menija.

Slika 8.

Slika 9.

Značenje pojedinih opcija

Kontrolne table - table za prikaz tržišnih podataka o izabranim FI (samo za Beogradsku berzu). Tabla za prikaz se kreira unošenjem simbola hartije u polje Simbol i klikom na „Dodaj“.

Pregled naloga - istorijski prikaz ispostavljenih naloga na Beogradskoj berzi, po vrstama naloga.

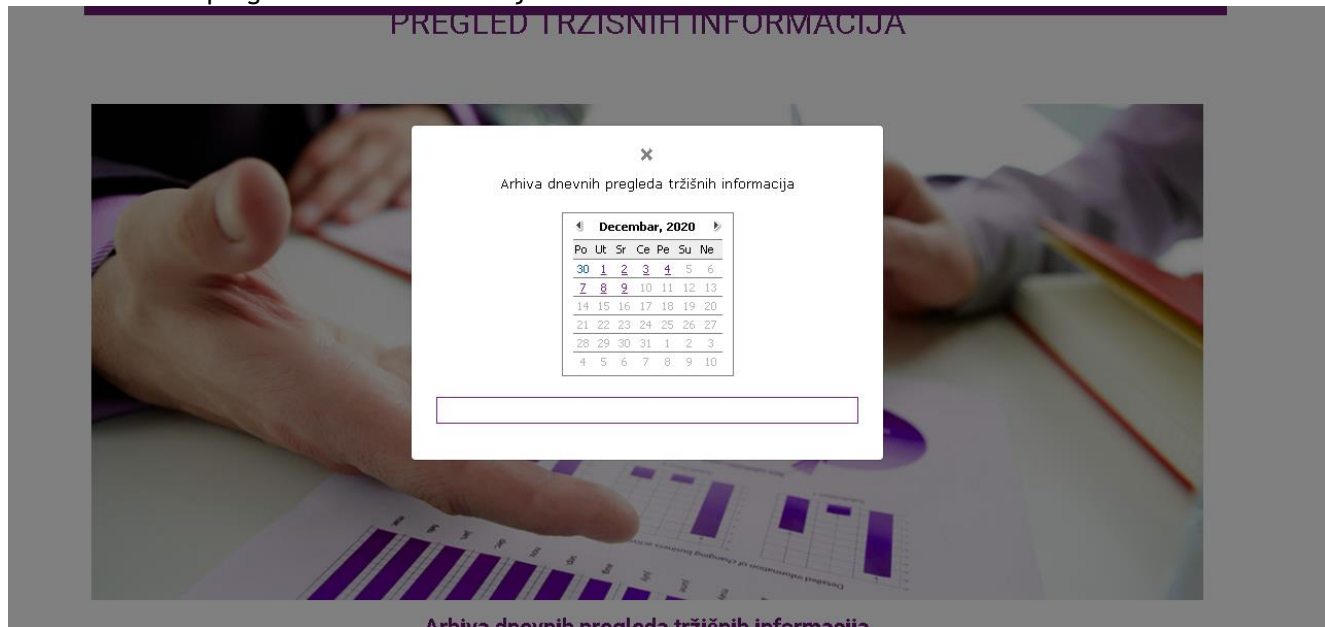
Portfolio - prikaz tabele sa FI koje klijent ima na računu u Komerčijalnoj banci.

Ino trgovanje - segment za ispostavljanje i pregled naloga za trgovanje na inostranim berzama.

Opšte - linkovi za pristup pregledu tržišnih informacija i kontakt sa brokerima.

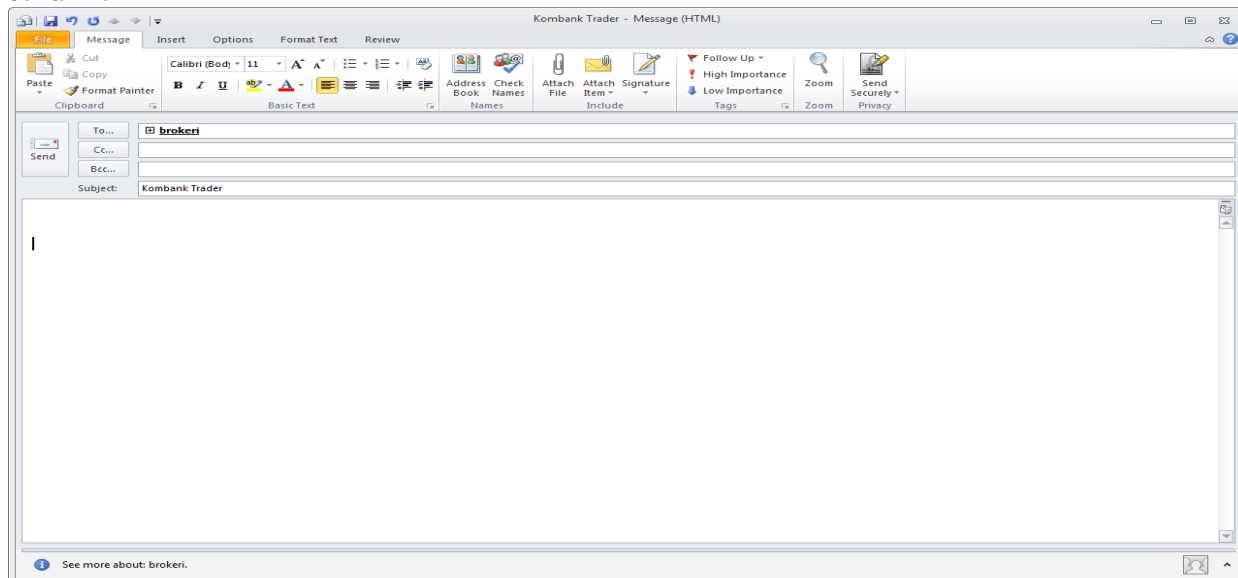
Klikom na link Dnevni pregled tržišnih informacija otvara se stranica na sajtu Banke sa koje se može pristupiti Arhivi dnevnih izveštaja za željeni datum (Slika 10). Izveštaj sadrži tržišne informacije (tržište novca - kamate na međubankarske depozite, libor, euribor, belibor, beonia, kamatne stope centralnih banaka, vrednost zlata, srebra i nafte, kursna lista, pregled stanja na svetskim i regionalnim berzama o trgovanju prethodnog trgovačkog dana).

Slika 10. Dnevni pregled tržišnih informacija

Klikom na link Kontaktirajte nas otvara se mail box (Slika 11). Koristite ga za brzu komunikaciju sa brokerom.

Slika 11.

II ISPOSTAVLJANJE NALOGA NA DOMAĆEM TRŽIŠTU BEOGRADSKA BERZA AD

1) Opšte napomene

Naloga za trgovanje možete ispostavljati od 0-24 sata.

Svi nalozi koji su ispostavljeni posle 12:00 časova za metod trgovanja po preovlađujućoj ceni, kao i svi nalozi koji su ispostavljeni posle 14:00 časova za metod kontinuiranog trgovanja, automatski se prebacuju za unos u Belex fix za sledeći trgovački dan, po vremenskom redosledu prijema.

Napomena.

Kod naloga za metod trgovanja po preovlađujućoj ceni koji su ispostavljeni posle 11:54 časova za tekući dan, i naloga za metod kontinuiranog trgovanja koji su ispostavljeni posle 13:54 časova za tekući dan, postoji mogućnost da ne budu prosleđeni u Belex fix. U tom slučaju ovi nalozi se automatski prenose za unos narednog trgovačkog dana. Ovo se može desiti iz razloga postojanja velikog broja ispostavljenih naloga.

Za naloga kupovine koji su ispostavljeni po tržišnoj ceni posle 11:54, odnosno 13:54 časova za tekući dan (zavisno od metoda trgovanja), rezervisana sredstva na namenskim novčanim računima za kupovinu se obračunavaju u vrednosti dva uzastopna maksimalna povećanja cene hartije od cene na zatvaranju prethodnog dana, a u zavisnosti od tržišta na kome se nalog ispostavlja (različite zone fluktuacije).

Obaveštenja o statusima naloga dobijate u realnom vremenu na e-mail adresu i šalju se prilikom:

- Unosa naloga (sem za naloga na čekanju i stop limit naloga)
- Aktivacije stop limit naloga i naloga na čekanju
- Realizacije naloga (delimične ili potpune)
- Isteka naloga.

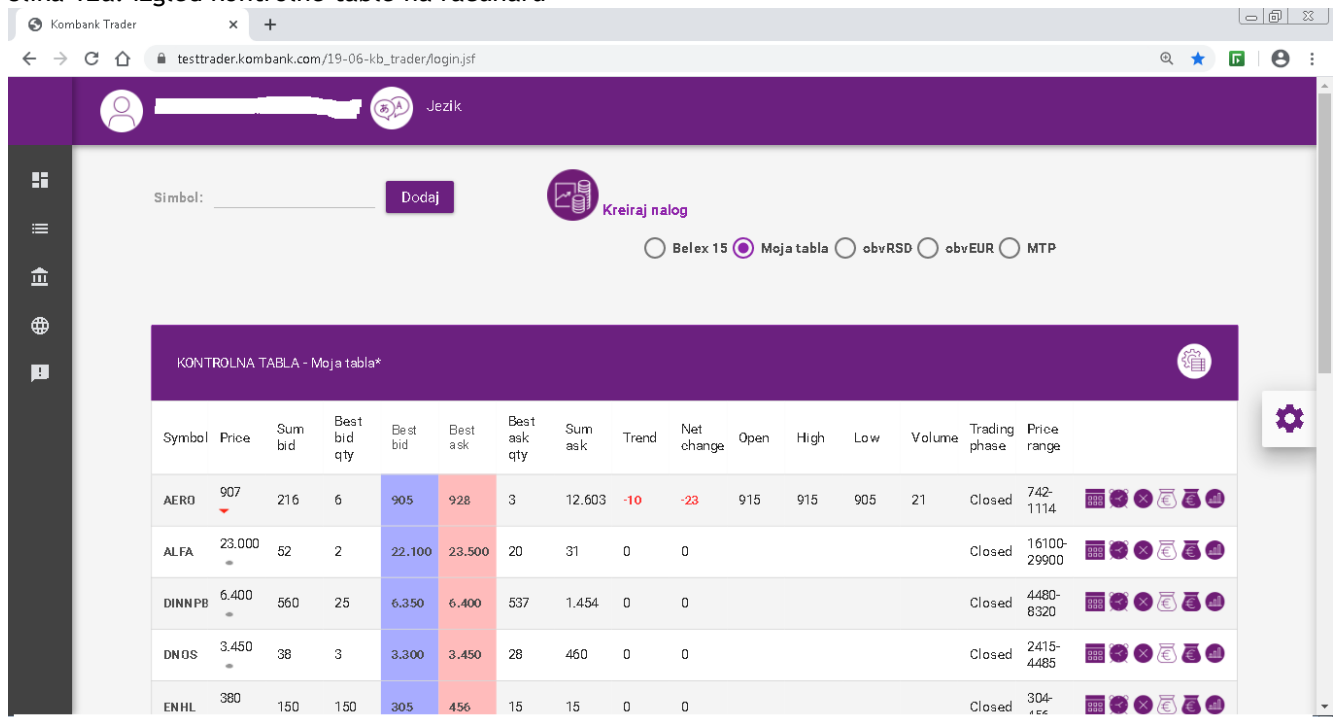
Ukoliko se utvrdi da je nalog koji ste ispostavili u suprotnosti sa članom 9. Ugovora o korišćenju aplikacije za Web naloga „Kombank Trader“, putem e-pošte dobićete poruku da je Vaš nalog odbijen za prijem i biće Vam blokirana aplikacija.

U slučaju delistiranja ili privremene obustave trgovanja za pojedine hartije, putem e-pošte primićeete poruku da je Vaš nalog odbijen za prijem zbog nemogućnosti unosa istog u sistem za trgovanje Beogradske berze.

2) Kontrolne table

Ovaj deo aplikacije se odnosi na Beogradsku berzu AD (Slika 12a i 12b).

Slika 12a. Izgled kontrolne table na računaru

The screenshot shows the 'KONTROLNA TABLA - Moja tabla*' interface. It features a table with columns for Symbol, Price, Sum bid, Best bid qty, Best bid, Best ask, Best ask qty, Sum ask, Trend, Net change, Open, High, Low, Volume, Trading phase, and Price range. The table lists several securities: AERO, ALFA, DINNPB, DNOS, and ENHL. The 'Best bid' and 'Best ask' columns are highlighted in blue and red respectively. The 'Trading phase' column shows 'Closed' for all listed securities.

Symbol	Price	Sum bid	Best bid qty	Best bid	Best ask	Best ask qty	Sum ask	Trend	Net change	Open	High	Low	Volume	Trading phase	Price range
AERO	907	216	6	905	928	3	12.603	-10	-23	915	915	905	21	Closed	742-1114
ALFA	23.000	52	2	22.100	23.500	20	31	0	0					Closed	16100-29900
DINNPB	6.400	560	25	6.350	6.400	537	1.454	0	0					Closed	4480-8320
DNOS	3.450	38	3	3.300	3.450	28	460	0	0					Closed	2415-4485
ENHL	380	150	150	305	456	15	15	0	0					Closed	304-456

Slika 12b. Izgled table na mobilnim uređajima

KONTROLNA TABLA - Moja tabla*	
Symbol	AERD
Price	1.060
Sum bid	504
Best bid qty	425
Best bid	1.050
Best ask	1.090
Best ask qty	7
Sum ask	30
Trend	10
Net change	10
Open	1.050
High	1.060
Low	1.050
Volume	23
Trading phase	Continuous
Price range	840-1260

Symbol ALFA

Nakon ispravnog prijavljivanja inicijalno se otvara stranica „Belex 15“ koja je formirana od hartija koje čine grupu Belex 15, a nakon toga posle svakog novog prijavljivanja otvara se poslednja korišćena tabla (ukoliko je korisnik kreirao posebne table za praćenje).

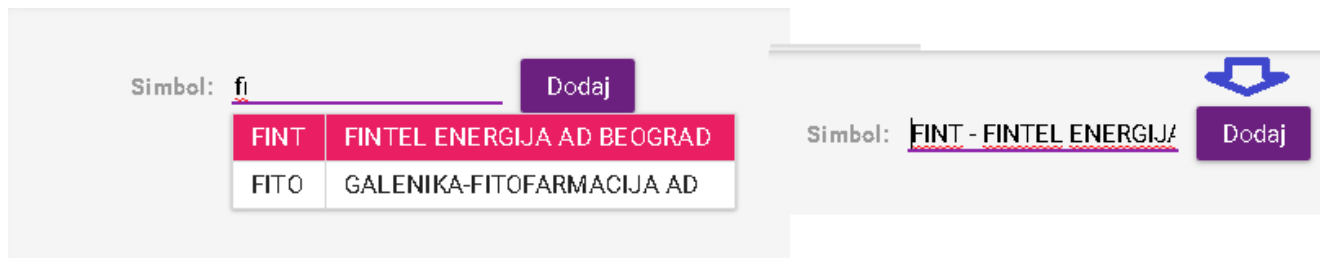
Možete kreirati (Slika 13.) najviše 5 tabli za prikaz (npr. glavna tabla, obveznice, tabla sa hartijama u portfoliju,...) sa listom HOV koje želite da pratite. Table možete preimenovati, postaviti kao početnu prilikom ulaska u aplikaciju i obrisati.

Slika 13. Podešavanja kontrolnih tabli

Naziv			
Nova tabla	+		
Kontrolne table			
Naziv			
Moja tabla			
Belex 15		✓	✗
Obveznice		✓	✗

Tabla za prikaz se kreira unošenjem simbola hartije u polje Simbol i klikom na „Dodaj“. Klikom na željenu tablu prelazite sa jedne na drugu tablu (Slika 14.).

Slika 14. Dodavanje simbola

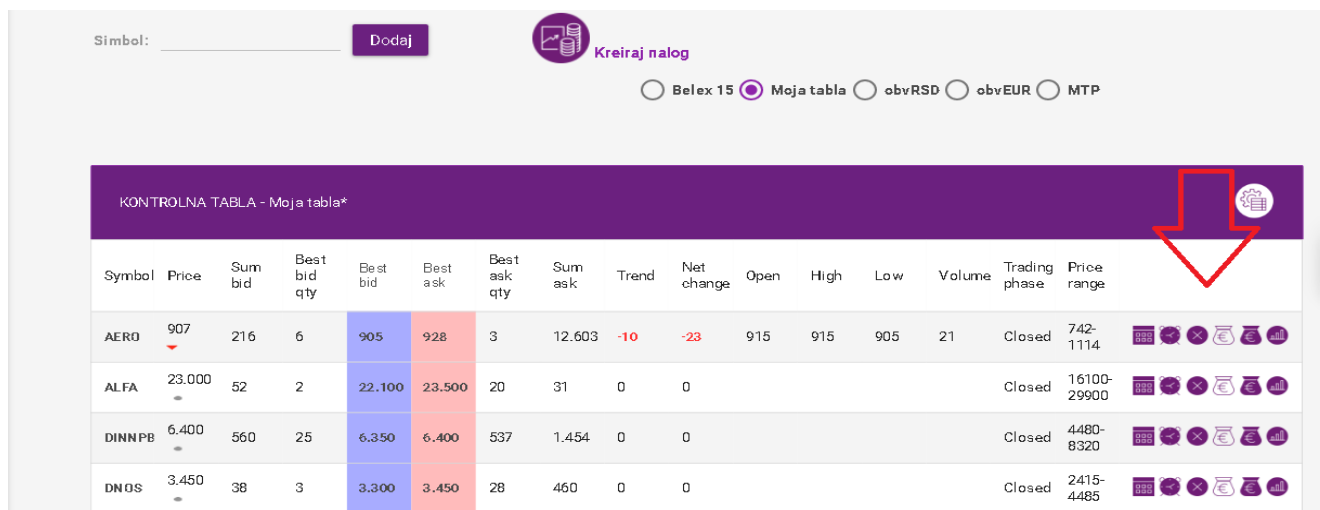

Banka putem aplikacije Kombok Trader distribuira izvorne podatke sa Beogradske berze a.d. odmah po njihovom prijemu. Preko ove stranice omogućeno je praćenje u realnom vremenu, dešavanja na Beogradskoj berzi.

Na ovoj stranici nalaze se sledeće ikonice - crvena strelica (Slika 15.):

- - Ikona za dubinu
- - Podešavanje „alarma“ (alert)
- - Brisanje odabrane HOV sa liste
- - Nalog kupovine
- - Nalog prodaje
- - Istorijski pregled

Slika 15. Ikonice

Odabirom ikonice - **Ikona za dubinu**, otvara se prozor u kome je prikazana dubina tržišta odabrane HOV. Prozor možete pomerati po ekranu (držeci za traku hedera), a takođe možete otvoriti dubinu za više hartija (Slika 16.).

Slika 16. Dubina tržišta

Symbol	Price	Sum bid	Best bid qty	Best bid	Best ask
AERO	903	320	10	852	903
JMBN	4.450	222	212	4.500	5.750
KMBN	2.857	148	17	2.852	2.995

Odabirom ikonice - **Podešavanje „alarma“** otvara se prozor za podešavanje automatske notifikacije izabrane HOV (Slika 17.). Kada HOV na berzi dostigne definisanu cenu, dobijate SMS i/ili e-mail poruku (u zavisnosti od načina notifikacije za koji ste se opredelili).

Takođe, iz ovog prozora možete ispostaviti kupovni i prodajni stop limit nalog koji se automatski aktivira (pušta na berzu) sa dostignutom zadatom cenom.

VAŽNA NAPOMENA: Ovaj servis funkcioniše samo za prvi trenutak prelaska limita. Posle svake primljene SMS/e-mail poruke, ako želite nova obaveštenja, potrebno je ponovo odrediti - podesiti zadati nivo.

Slika 17. Podešavanje alarma

Notifikacije - FINT

Kontakt podaci

Email: [input field]

SMS: 06[input field]

***Za izmenu podataka, izvršite potrebne podešavanja u opciji Podešavanja.**

Notifikacije

Ako cena hartije poraste preko: [input field] SMS Email

Ako cena hartije padne ispod: [input field] SMS Email

Klikom na ikonice - **Istorijski pregled**, korisniku je omogućen uvid u istorijski pregled odabrane FI/HoV. Slika 18.

Istorijski pregled - AERO

Datum od: 10.11.2020

Datum do: 11.12.2020

Datum	Cena na zatvaranju	Obim	Promet	Cena na otvaranju	Min	Max	Ukupna ponuda	Ukupna tražnja
10.11.2020	939	0	0				11.823	1.641
12.11.2020	939	0	0				11.833	1.117
13.11.2020	928	15	13.894	908	908	930	12.466	2.125
16.11.2020	910	3	2.730	910	910	910	12.777	946
17.11.2020	920	9	8.210	910	910	920	12.889	798
18.11.2020	924	12	11.088	924	924	924	12.891	776
19.11.2020	920	10	9.200	920	920	920	12.898	758
20.11.2020	910	1	910	910	910	910	13.567	746
23.11.2020	910	4	3.640	910	910	910	13.579	245
24.11.2020	928	330	306.191	905	905	930	13.760	546

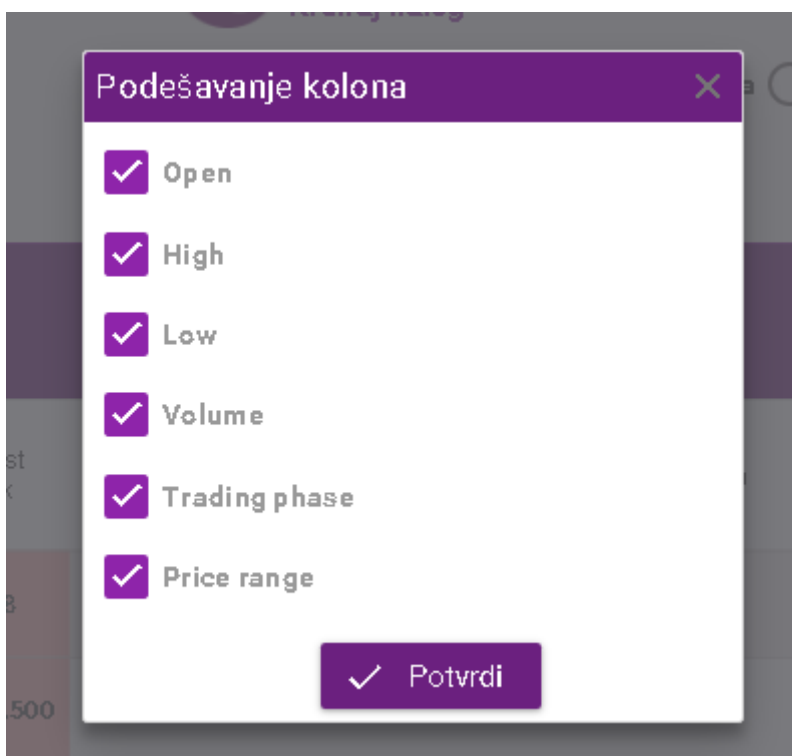
Prikazano 1-10 od ukupno 15

Podešavanje kolona

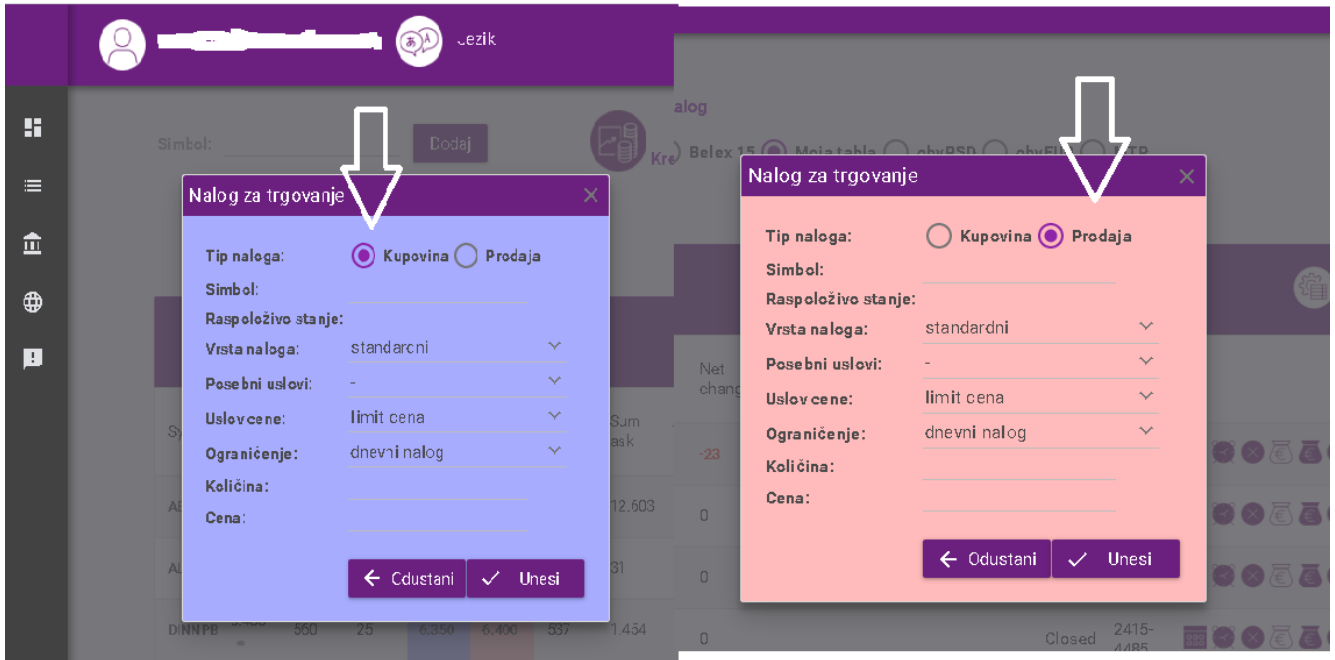
Odabirom ikonice - **Podešavanje kolona** otvara se prozor sa spiskom (Slika 19.) kolona koje možete izbaciti iz prikaza ili vratiti po potrebi.

Slika 19. Podešavanje kolona

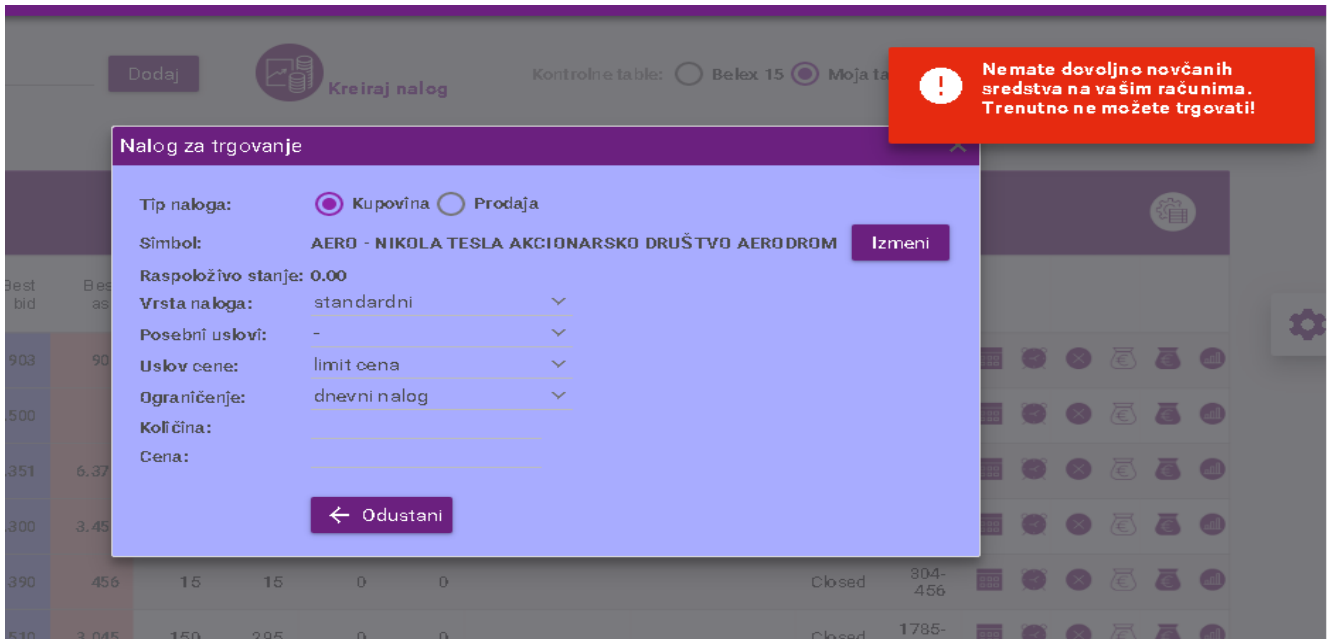
Kreiraj nalog

Odabirom ikonice - **Kreiraj nalog** otvara se prozor za ispostavljanje naloga za trgovanje. Slika 20.

Vrši se odabir opcije kupovina ili prodaja, unosi se simbol hartije (dovoljno je uneti dva početna slova, što inicira otvaranje padajućeg niza sa ponuđenim simbolima FI/HOV. Unosom narednog slova simbola sužava se niz). Klikom na traženi simbol isti se upisuje, a u nalogu se automatski popunjava polje „Raspoloživo stanje“ (novca u slučaju odabira naloga za kupovinu, odnosno hartija, kod naloga prodaje).

U slučaju da nalog nije pokriven (u novcu ili hartijama) pojavljuje se obaveštenje: „Nemate dovoljno novčanih sredstava, odnosno, nemate hartija u svom portfoliju - trenutno ne možete trgovati!“ Slika 21.

Kod naloga za kupovinu, raspoloživa sredstva predstavljaju limit za ispostavljanje naloga. Ukoliko se ispostavlja nalog koji prelazi limit, nalog će biti automatski odbijen i biće ispisana adekvatna poruka. Sa svakim ispostavljanjem naloga za kupovinu, limitirana sredstva se rezervišu za iznos transakcije uvećane za postojeće troškove - provizije (brokera, banke za saldiranje, berze i CRHOV). Provizije su definisane u aplikaciji i mogu ih menjati samo ovlašćena lica - administratori sistema. Sredstva se oslobađaju ukoliko se

nalog opozove, ali tek nakon unosa u aplikaciju BELEX FIX i samo za iznos izvršenog opoziva. To znači da, ukoliko je u međuvremenu nalog kupovine delimično realizovan, vrši se opoziv nerealizovane količine i za taj iznos (nerealizovana količina x cena) sredstva se oslobađaju.

Napomena:

Klijenti koji imaju namenske devizne račune za kupovinu akcija na domaćem tržištu, zbog saldiranja transakcija u dinarima i eventualnih negativnih kursnih razlika, od trenutka ispostavljanja/realizacije naloga do dana saldiranja, moraju računati da je raspoloživo stanje sredstava umanjeno, odnosno rezervisana suma je uvećana za 5% od ukupnih troškova transakcije.

Neophodno je ispravno popuniti elemente naloga:

- **tip naloga** (kupovina ili prodaja)
- **simbol**
- **vrsta naloga** (standardni, stop-limit, na čekanju)
 1. standardni;

2. stop limit - izborom ove opcije dajete nalog koji će biti ispostavljen u sistem Belex tek nakon dostizanja zadate cene na berzi. Novac i hartije se rezervišu odmah nakon ispostavljanja naloga. Sredstva se oslobađaju ukoliko korisnik obriše stop limit nalog. Prilikom aktivacije (u trenutku dostizanja zadate cene) ovaj nalog se može odbiti ukoliko korisnik ima aktivne naloge sa kojima se stop limit nalog može potencijalno upariti. Korisnik neće dobiti poruku da je nalog odbijen, već će se nalog nalaziti u pregledu odbijenih naloga;

3. na čekanju - ova opcija se koristi zbog brzine, odnosno data je mogućnost da pripremite koliko je god potrebno naloga i u Vama odgovarajućem trenutku iste aktivirate (pošaljete). Novac i hartije se rezervišu nakon aktivacije naloga. Ukoliko u trenutku aktivacije naloga nemate dovoljno sredstava (novca/hartija) nalog će biti odbijen. Nalog će biti odbijen i ukoliko u trenutku aktivacije može doći do „cross-a“ (potencijalno uparivanje Vaših kupovnih i prodajnih naloga).

- **posebni uslovi** (Iceberg, FOK, IOC) nije obavezan element naloga. Postoji mogućnost odabira, sa padajuće liste, jedne od opcija:

1. Iceberg nalog (nalog sa skrivenom količinom) je nalog delimično skriven od tržišta. Prilikom unosa naloga mora biti specificirana ukupna količina hartija i vidljiva količina hartija. Vidljiva količina na Iceberg nalogu mora biti minimalno 10% od ukupne količine hartija. Minimalna ukupna količina na Iceberg nalogu prilikom ispostavljanja naloga je 100 hartija. Iceberg nalog je moguće ispostaviti na svim tržišnim segmentima, a trajanje naloga je standardno (dnevni, do dana ili do opoziva);

2. Fill or Kill (FOK) - Sve ili ništa trenutno, je vrsta uslova za izvršenje postojećih standardnih naloga. Ukoliko postoje uslovi na tržištu, realizuju se u potpunosti (celokupna količina) i to odmah po unosu u sistem za trgovanje. Ukoliko nije moguće realizovati celokupnu količinu - odmah, nalog se automatski povlači.

3. Immediate or Cancel (IOC) - Nalozi sa ovim uslovom izvršavaju se delimično ili u potpunosti prilikom unosa u knjigu naloga i sva preostala nerealizovana količina se automatski povlači.

IOC i FOK nalog se primenjuju kod kontinuiranog trgovanja u dozvoljenim fazama, u skladu sa Pravilima poslovanja Beogradske berze, a po vremenu trajanja mogu biti samo dnevni.

- **uslov cene** (tržišna ili limit cena),
- **ograničenje** - vremensko (dnevni, do određenog dana, do opoziva),
- **količina** hartija (broj hartija),
- **cena** se unosi kao ceo broj kada se radi o trgovanju akcijama, a u nalogima za trgovanje obveznicama, cena je izražena u indeksu čija vrednost može sadržati do 4 decimalna mesta.

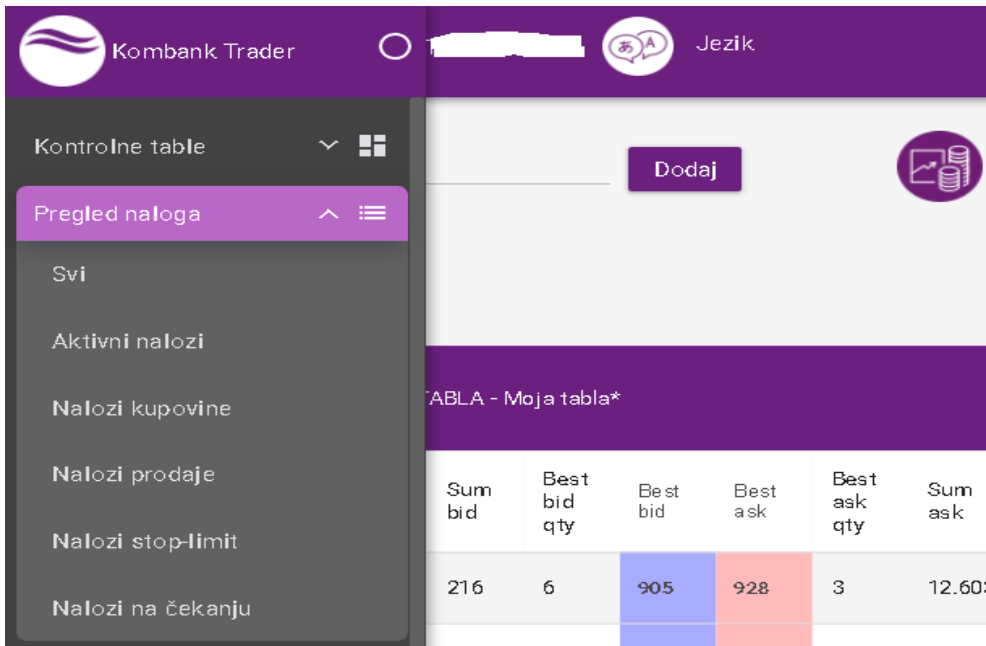
Kada su popunjeni svi neophodni podaci, potrebno je kliknuti na dugme „Unesi“. Korisnik aplikacije može i odustati od ispostavljanja naloga odabirom opcije „Odustani“.

Ukoliko je sve dobro popunjeno, generiše se pregled podataka koji su uneti i vrši se **potvrda ispostavljenog naloga**. Ukoliko ima grešaka, generiše se poruka za zahtevom za ispravkom/dopunom neispravno unešenog polja.

3) Pregled naloga

U ovom segmentu se mogu pretražiti nalozi ispostavljeni za trgovanje na Beogradskoj berzi. Podeljen je na sledeće opcije: **Svi**, **Aktivni nalozi**, **Nalozi kupovine**, **Nalozi prodaje**, **Nalozi stop-limit**, **Nalozi na čekanju**.

Slika 22. Pregled naloga

Odabirom opcije - „Svi“, dobija se prikaz svih ispostavljenih naloga u zadatom vremenskom intervalu (datum od - datum do). Početno podešavanje pretrage je mesec dana; sami možete definisati duži period pretrage. Filtriranje podataka moguće je unosom simbola hartije i/ili odabirom „Status“-a naloga.

Odabirom opcije „Aktivni nalози“ dobija se prikaz aktivnih naloga kupovine i prodaje.

Slika 23. Aktivni nalози

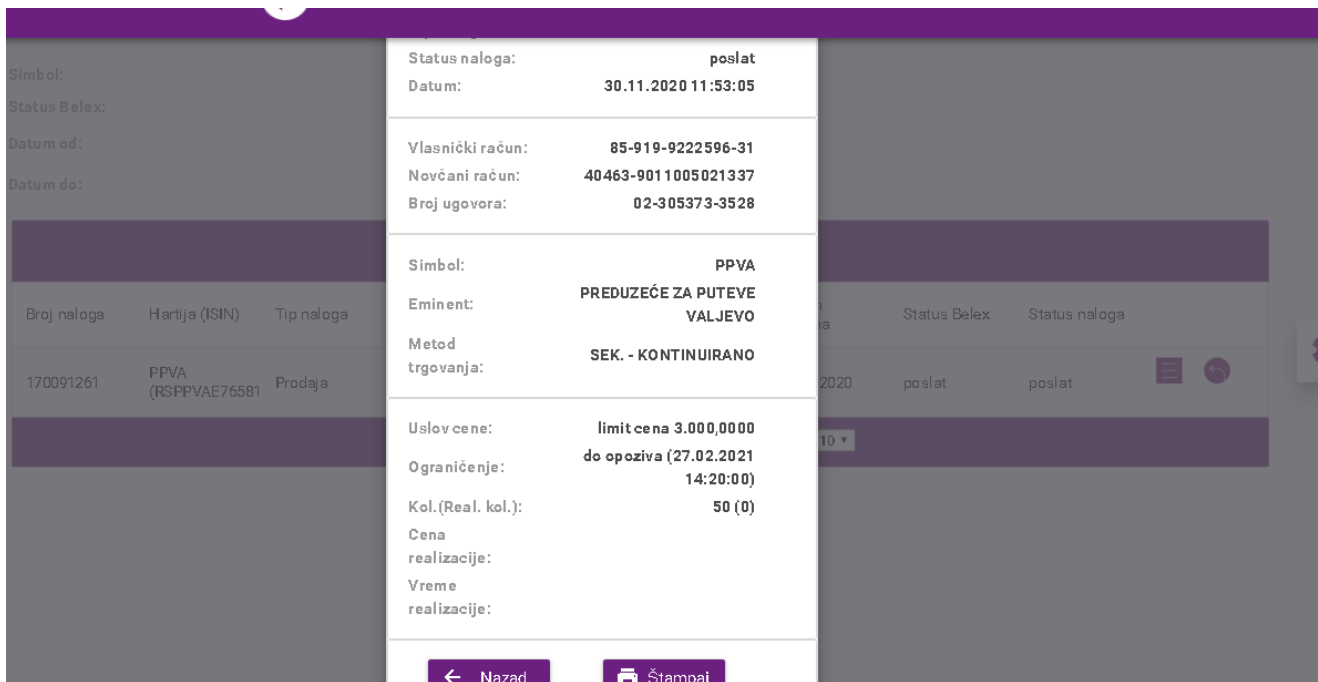
The screenshot shows the 'Aktivni nalози' (Active Orders) table. The table has the following columns: Broj naloga, Hartija (ISIN), Tip naloga, Količina, Cena, Ograničenja, Datum prijema, Status Belex, and Status naloga. The first row contains the following data:

Broj naloga	Hartija (ISIN)	Tip naloga	Količina	Cena	Ograničenja	Datum prijema	Status Belex	Status naloga
170091261	PPVA (RS1PVAE76581)	Prodaja	50	limit cena (3.000,0000)	do opoziva (27.02.2021)	30.11.2020	poslat	poslat

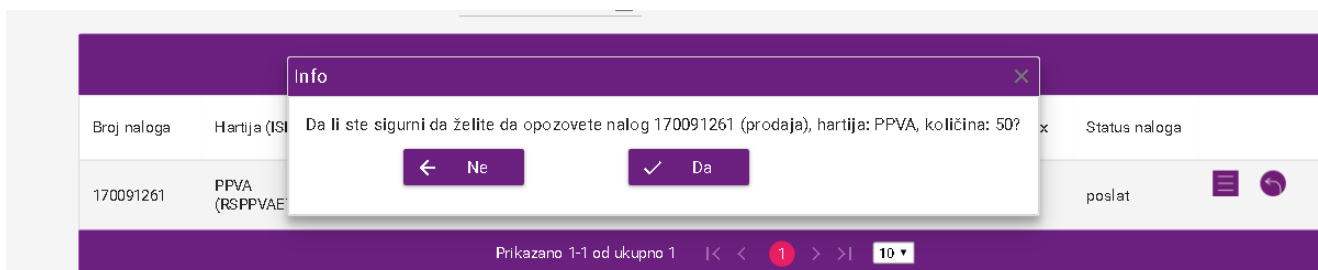
A red arrow points from the 'Detalji' icon (three horizontal lines) in the first row to the text 'Klikom na ikonicu Detalji' in the following paragraph.

Klikom na ikonicu **Detalji**, otvoriće se prozor sa detaljima naloga (Slika 24.), a klikom na ikonicu **Info** otvoriće se prozor **Info** (Slika 25.) gde klikom na „DA“ možete da opozovete nalog (ako je on u odgovarajućem statusu i nije istekao).

Slika 24. Detalji naloga

Slika 25. Opoziv naloga

Ukoliko izaberete opciju DA, dobićete obaveštenje o uspešnom prijavljivanju naloga za opoziv. To obaveštenje je ujedno i potvrda o prijemu naloga opoziva.

VAŽNA NAPOMENA: Opoziv naloga će se izvršiti samo u slučaju da nalog koji se opoziva, u međuvremenu, dok je trajala provera i unos naloga, nije u potpunosti ili delimično realizovan. Ukoliko je nalog delimično realizovan, biće opozvana samo nerealizovana količina hartija u nalogu, a ukoliko je nalog u međuvremenu realizovan u potpunosti, taj se nalog neće dalje unositi u aplikaciju Beogradske berze.

Pretraga se vrši na isti način i u ostalim opcijama.

Odabirom opcije - **Nalozi na čekanju** otvara se prozor sa tabelom ispostavljenih naloga na čekanju sa podacima o simbolu hartije, vrsti naloga (kupovina/prodaja), količini, zadatoj ceni i vremenskom ograničenju (Slika 26.). Nalog na čekanju možete obrisati klikom na ikonu , a aktivirati klikom na . Nakon aktiviranja naloga sredstva (novac ili hartije) se rezervišu. Prilikom pokušaja aktivacije naloga isti se može odbiti ukoliko ne raspoložete sredstvima (hartijama/novcem) ili ukoliko bi se mogao upariti sa Vašim već zadatim naložima u sistemu (potencijalni „cross“). Pri tom se prikazuje odgovarajuća poruka i nalog dobija status „B“. Odbijeni nalozi se mogu videti iz opcije „Pregled naloga“. U ovom slučaju ne šalje se notifikacija.

Slika 26. Nalozi na čekanju

Nalozi na čekanju								
Broj naloga	Hartija (ISIN)	Tip naloga	Količina	Cena	Ograničenje	Datum prijema	Status Belex	Status naloga
160120170	AERO (RSANTBE1109C)	Kupovina	200	limit cena (900,0000)	dnevni nalog		na čekanju	na čekanju
160120171	AERO (RSANTBE1109C)	Kupovina	200	limit cena (902,0000)	dnevni nalog		na čekanju	na čekanju

Pregled stop limit naloga obuhvata sve unete stop limit naloge (Slika 27.).

Slika 27. Nalozi stop limit

Nalozi stop-limit								
Broj naloga	Hartija (ISIN)	Tip naloga	Količina	Cena	Ograničenje	Datum prijema	Status Belex	Status naloga
160120172	FINT (RSFINEE60549)	Kupovina	200	limit cena (550,0000)	dnevni nalog		stop	stop

Klikom na ikonicu - **Detalji** otvoriće se prozor sa detaljima naloga. Odabirom ikonice - **Obriši** otvara se prozor „Info“ gde klikom na „DA“ brišete nalog, a sredstva (novac ili hartije) se oslobađaju iz rezervacije.

4) Portfolio

Opcija „Portfolio“ ima pripadajuće podopcije **Domaće hartije** i **Ino hartije**.

U podopciji **Domaće hartije** prikazana je tabela sa hartijama u portfoliju korisnika, na vlasničkom računu gde je depozitar Komercijalna banka AD. U gornjem desnom uglu nalazi se opcija za export u xls. format

Vrednost portfolija **Pregled prodaja** „Vrednost portfolia“ i „Pregled prodaja“. Prikazani su simbol, izdavalac, količina, rezervisane hartije, raspoloživo stanje i netting pozicija.

NAPOMENA: Banka omogućava **netting** hartija od vrednosti na T+0, sa vremenskim intervalom od 30 minuta.

Slika 28. Izgled stranice „Portfolio“ - Domaće hartije

Portfolio						Vrednost portfolija	Pregled prodaja
Simbol	Emitent	Količina	Rezervisano	Netting pozicija	Raspoloživo		
BGMN	BEOGRAD MONTAŽA A.D.	228	228	0	0		
CNPR	CENTROPROM AD BEOGRAD	2	0	0	2		
GLOS	GLOBOS OSIGURANJE A.D.	170	0	0	170		
IRTL	IRITEL AD	70	0	0	70		
NIIS	NIS AD NOVI SAD	700	0	0	700		

Klikom na ikonu - **Vrednost portfolia** otvara se stranica sa pregledom realizovanih kupovnih transakcija, tržišnom vrednošću za odabranu hartiju na datum zadnjeg završenog trgovanja, podatke o prosečnoj ceni, prelomnoj tački rentabilnosti (cena akcija na kojoj ste na nuli, što znači da ukoliko prodate iznad te cene

imate dobit), vrednosti **potencijalnog** dobitka/gubitka i stopu prinosa za izabranu hartiju na datum zadnjeg završenog trgovanja.

Klikom na ikonu - **Pregled prodaja** otvara se tabela u .xls formatu. Izaberite folder u koji želite da snimate dokument u xls. formatu. Izveštaj prikazuje **ostvarenu** dobit/gubitak za hartije koje ste prodali (a sa kojima je trgovano preko brokera Komercijalne banke AD).

Ukupnu vrednost portfolia i ostvarenog dobitka/gubitka dobićete klikom na

Podopcija **Portfolio -ino hartije** sadrži naziv izdavaoca, simbol i količinu hartija, naziv berze, raspoloživo stanje hartija, netting poziciju i rezervisanu količinu hartija. Iz podopcije **Portfolio** je moguće ispostavlјati nove naloge kupovine ili prodaje koji automatski odabiraju berzu na kojoj je hartija bila kupljena (Slika 29.).

Slika 29. Ino portfolio

Ino portfolio						
Berza	Simbol	Emitent	Količina	Rezervisano	Neting pozicija	Raspoloživo
Deutsche Borse (XETRA)	MTE	Micron Technology Inc.	0	0	0	0
Deutsche Borse (XETRA)	UT8	UBER TECHNOLOGIES, INC	0	0	0	0
NASDAQ	AAPL	APPLE COMPUTER STK	0	0	3	3

III TRGOVANJE NA INOSTRANIM TRŽIŠTIMA

1) Važne napomene za ino trgovanje

Trgovanje na ino berzama se u nekim slučajevima razlikuje od trgovanja na Beogradskoj berzi, što zavisi od regulative koja se primenjuje na svakom određenom tržištu.

- Tako, na primer, imamo slučajeve da je na nekim berzama dozvoljen unos naloga sa dve ili tri decimale, na nekima na četiri, a ponekada poslednja decimala može biti samo 0 ili 5. Nekada se zahteva da se trgovanje određene hartije odvija u lotovima (npr. količina 100) ili da ima minimalnu novčanu vrednost. Na LSE (London) ne možete uneti nalog koji je manji od 100 GBP (opšte pravilo) ali ima hartija gde je to daleko veći iznos. Takođe na LSE se cene izražavaju u GBP Penny (u velikoj većini, a neke su izražene i samo kao GBP), ali vodite računa da se u aplikaciju unose cene u GBP. Takođe na LSE se trguje hartijama nominovanim u USD i EUR, te je potrebna dodatna pažnja kod unosa naloga. Podatke o valuti pojedine hartije na određenom tržištu možete proveriti unosom simbola hartije i tržišta, na primer uvidom na sajt www.google.finance gde iskazana cena u GBP Penny ima oznaku GBX.
- Zone dnevnih fluktuacija cena nema. Ukoliko ste uneli nalog sa nerealnom cenom on će biti odbijen.
- Na pojedinim tržištima postoje i dodatni transakcioni troškovi u vidu poreza i naknada. Pre otpočinjanja trgovanja informišite se o dodatnim troškovima na berzi na kojoj želite da trgujete.
- Potrebno je obratiti pažnju i na neradne dane berzi na kojima želite da trgujete, u kom slučaju će nalozi biti na čekanju i neće biti realizovani dok se tržište ne otvori.
- Posle svake transakcije dobićete e-mail obaveštenje o tome da li je nalog realizovan ili ne. U slučaju da je nalog odbijen, možete dobiti neku od sledećih poruka, pa postupite u skladu sa preporukom:
 - [0] - 65 i 169: Order size too small > povećajte količinu hartija;
 - [1] - 52: Unknown instrument > kontaktirati Banku na e-mail: brokeri@kombank.com i telefonom;
 - [1] - 97: Order exceeds aggressive tolerance > prekoračena zona fluktuacije;
 - [1] - 43: On wrong side of market > ukoliko dajete stop prodajni nalog, nalog ce biti prihvacen ukoliko stavite cenu ISPOD poslednje cene. Npr. Ako je trenutna cena 70, stop prodajni nalog ceni ispod 70 ce biti prihvacen. Ukoliko dajete stop kupovni nalog, potrebno je uneti cenu IZNAD poslednje;
 - [1] - 79: Price not in tick size > vrednost poslednje decimale ne odgovara zadatim parametrima

[1] - 222: Instrument not tradeable - instrumentom se ne može trgovati zbog obustave trgovanja, statusnih promena i sl.

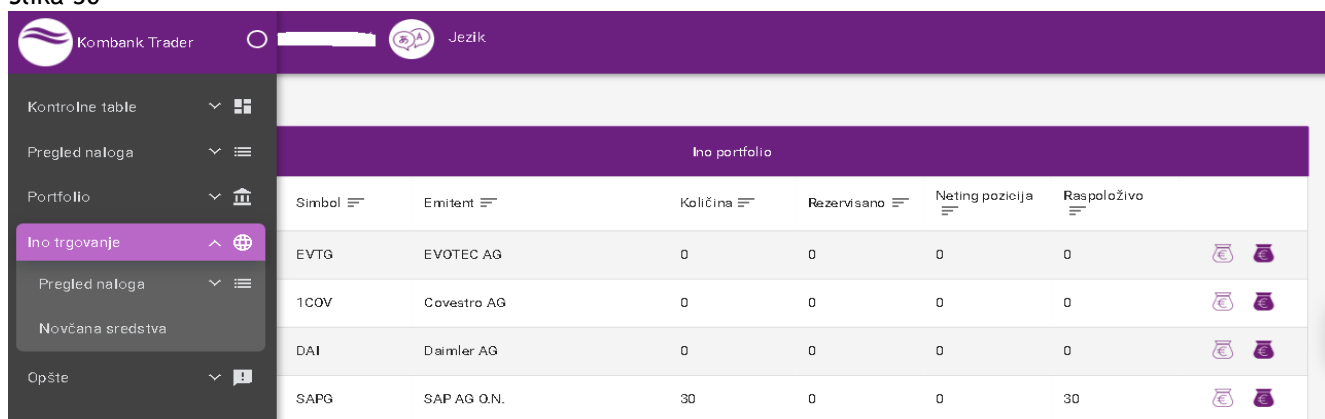
- Ukoliko ne možete da pronađete hartiju sa kojom želite da trgovate, molimo da nas kontaktirate na e-mail: brokeri@kombank.com. Brokeri će Vam odgovoriti u što kraćem vremenskom periodu, u toku trajanja radnog vremena Odeljenja za brokersko dilerske poslove.
- Nemojte ispostavljati naloge za trgovanje na inostranim berzama odmah nakon zatvaranja tržišta i/ili vikendom. U tim intervalima se može desiti da nalozi budu odbijeni ili da ih naš ino partner uopšte ne obradi zbog ažuriranja podataka i drugih podešavanja.

2) Opcija ino trgovanje

Ova opcija je deo aplikacije koji je namenjen trgovanju na svim značajnijim svetskim berzama. U ovom segmentu nema prikaza tržišnih podataka, a funkcionalnosti ispostavljanja naloga su gotovo identične kao za trgovanje na domaćem tržištu, uz razlike koje se ogledaju u prikazu podataka i vrstama dostupnih naloga, što zavisi od izabranog inostranog partnera i pravila trgovanja na svakoj berzi ponaosob.

Ova opcija nudi mogućnost kreiranja i pregleda naloga i uvid u raspoloživa novčana sredstva.

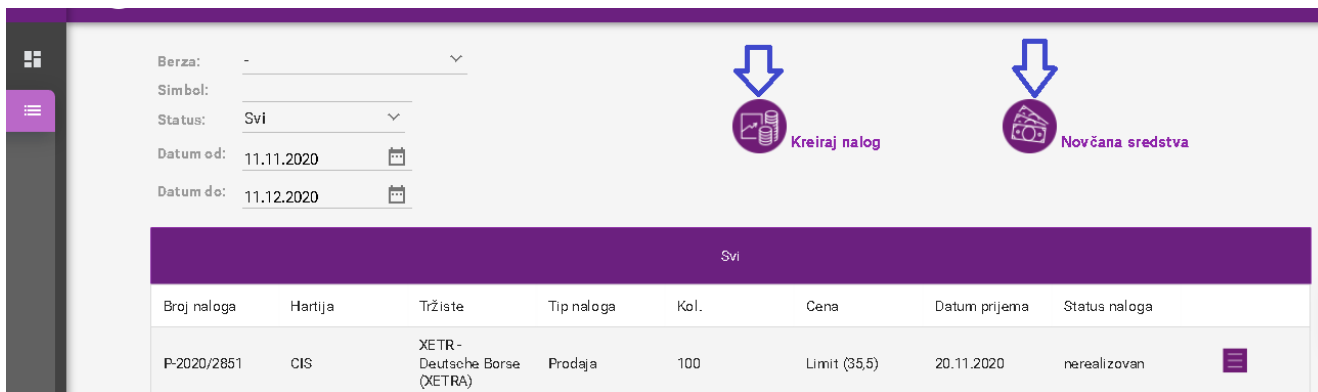
Slika 30

Simbol	Emitent	Količina	Rezervisano	Neting pozicija	Raspoloživo
EVTG	EVOTEC AG	0	0	0	0
1COV	Covestro AG	0	0	0	0
DAI	Daimler AG	0	0	0	0
SAPG	SAP AG O.N.	30	0	0	30

Segment **Pregled naloga** ima iste opcije: **Svi nalozi**, **Aktivni nalozi**, **Nalozi kupovine**, **Nalozi prodaje** i **Nalozi opoziva**. Postupak korišćenja je objašnjen u delu: **II - Opcija Pregled naloga** i funkcionalno se značajno ne razlikuju. Dodatna funkcionalnost u ovom pregledu naloga jeste mogućnost ispostavljanja naloga za trgovanje (ikonica **Kreiraj nalog**) i uvida u raspoloživo stanje novčanih sredstava (ikonica **Novčana sredstva**).

Slika 31.

Opcija **Novčana sredstva** predstavlja pregled raspoloživih i rezervisanih sredstava iskazanih u svakoj pojedinačnoj valuti. Sa ovog ekrana možete i ispostaviti nalog za trgovanje

Slika 32.

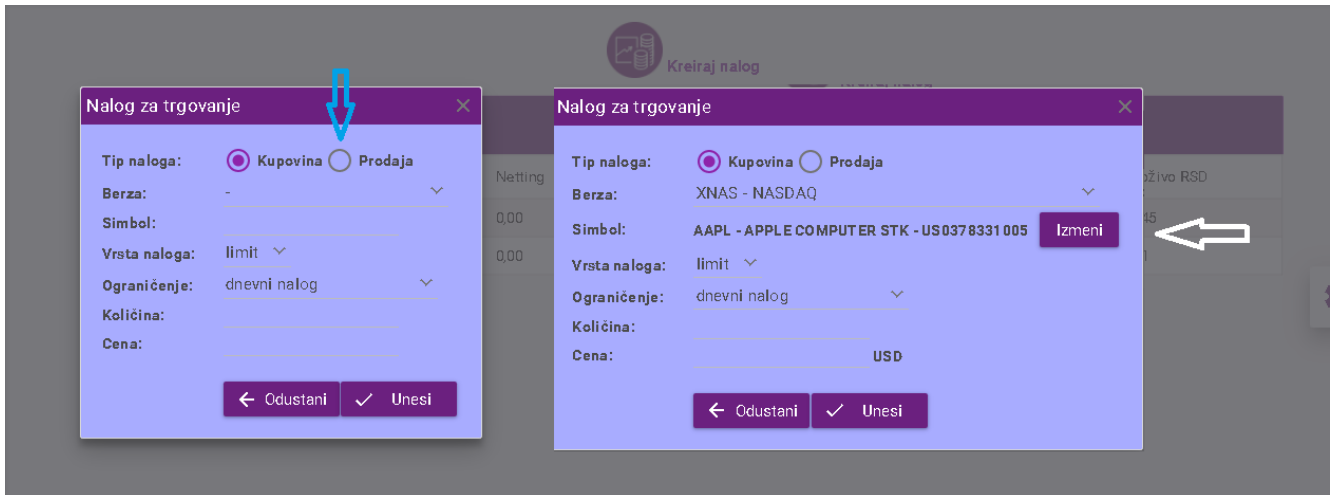
NAPOMENA: Trgovanje možete obavljati i ukoliko u raspoloživom stanju nemate valutu kojom se trguje na odabranoj berzi. U tom slučaju aplikacija automatski vrši preračunavanje postojećeg stanja raspoloživih sredstva po unapred zadatom redosledu konverzije i ukoliko imate pokriće, nalog će biti prosleđen na berzu.

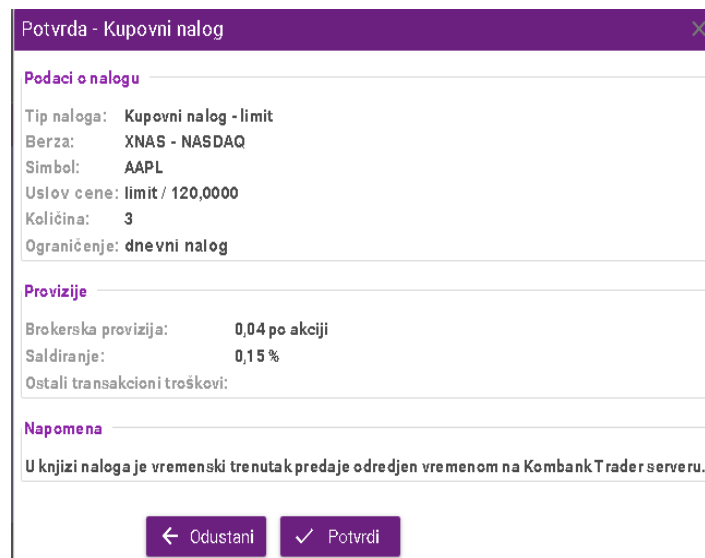
Naloga za trgovanje možete ispostavljati odabirom ikonice **Kreiranje naloga** (iz opcije **Pregled naloga** ili **Novčana sredstva**).

Inicijalno se otvara kupovni nalog (možete izabrati nalog za prodaju odabirom kućice). Iz padajućeg menija prvo biramo tržište - berzu na kojoj želimo da trgujemo, zatim simbol - hartiju sa kojom želimo da trgujemo (dovoljno je uneti dva početna slova kada se otvara padajući niz sa ponuđenim simbolima hartija, unošenjem narednog slova simbola sužavate niz), zatim vrstu naloga, vremensko ograničenje naloga i na kraju količinu i cenu. U slučaju unosa pogrešnog simbola, možete se vratiti na odabir novog klikom na **Izmeni**. Unos naloga se završava odabirom ikonice **Unesi**, (ako želite da odustanete od ispostavljanja naloga birate ikonicu **Odustani**). Otvara se manji prozor za proveru i potvrdu naloga. Ukoliko ste saglasni sa unetim elementima naloga birate opciju **Potvrđi** i nalog se prosleđuje na berzu (Slike 33. i 34.).

Slika 33.

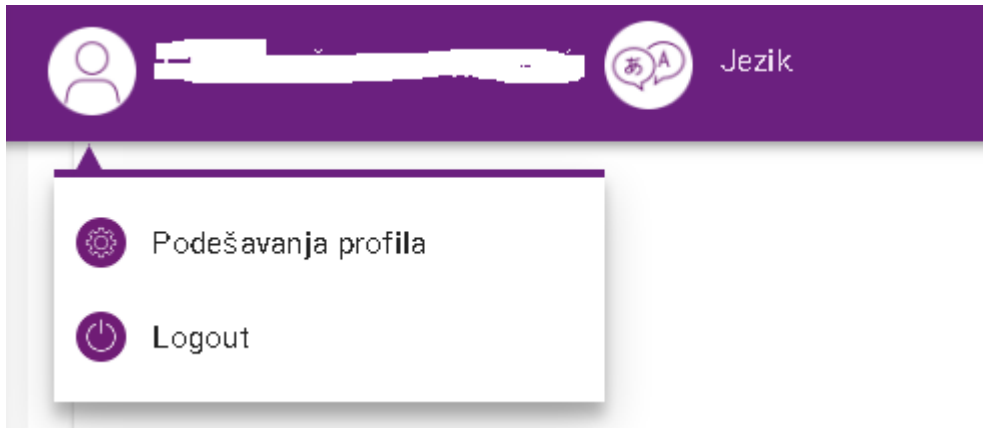

Slika 34.

Opcija podešavanja

Opcija „Podešavanja profila“ omogućava da izmenu lozinke i podešavanje parametara za obaveštavanje (Slika 35.).
Slika 35.

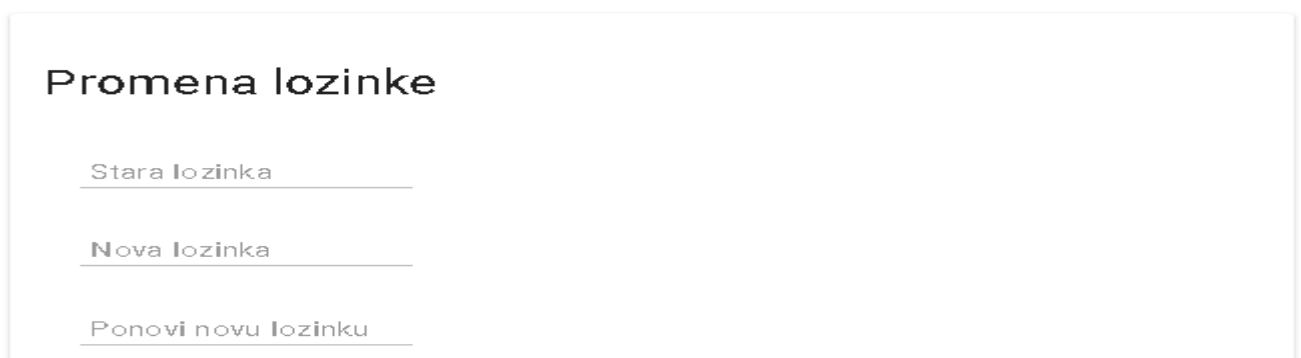

Podopcija **Notifikacije** korisniku omogućava da promeni inicijalno postavljene parametre za obaveštavanje: e-mail adresu i/ili broj telefona na koji želi da dobija SMS poruke.

Broj telefona mora biti jedan od brojeva za koje se korisnik izjasnio da želi da koristi prilikom zaključenja ugovora koji mu omogućuje rad u aplikaciji (Slika 36).

Podopcija **Promena lozinke** služi za promenu tajne lozinke koju koristite prilikom prijavljivanja za rad u aplikaciji (Slika 36.).

Slika 36. Notifikacije i promena lozinke

Pravilan prestanak rada u aplikaciji postiže se odabirom opcije „Logout“ (odjava). Sistem automatski odjavljuje korisnika i prekida mu sesiju na serveru. Kako se ovim sprečavaju zloupotrebe u slučaju da je korisnik ostao prijavljen na sistem i udaljio se od računara, ovo je preporučeni način prekida rada u aplikaciji. Odeljenje za brokersko dilerke poslove zadržava pravo odbijanja unosa naloga u sistem za trgovanje Beogradske berze AD, u skladu Ugovorom o korišćenju aplikacije.

Aplikacija „Kombank Trader“ je u stalnom razvoju, prilagođavanju i pružanju što širih mogućnosti korisnicima na jednostavan i pristupačan način. O svim novinama koje budu uključene u produkciju bićete obaveštavani putem elektronske pošte sa adrese brokeri@kombank.com, ili se sami možete informisati na sajtu Banke www.kombank.com.

Napomena:

Pored pretpostavke da potencijalni korisnici Kombank trader aplikacije imaju elementarno predznanje u vezi sa trgovanjem finansijskim instrumentima, za korisnike koji se odluče za trgovanje na domaćem tržištu, poželjno je upoznavanje sa podzakonskim aktima organizatora tržišta - Beogradske berze i nadležne institucije Komisije za hartije od vrednosti.

Navedena akta su dostupna na sajtovima:

<https://www.belex.rs/regulativa/>

<https://www.sec.gov.rs/>